

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Hitra kommune

Arkivsak: 24/513
Møtedato/tid: 21.10.2024 kl. 10:00
Møtested: DalPro og rådhuset, møterom Rådhuset

NB!

Møtet starter med et besøk hos DalPro AS (kl. 10:00-11:30).

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Eva J. Bekkavik på telefon 468 51 950, eller e-post: eva.bekkavik@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 14.10.2024

Björg Reitan Bjørgvik (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
59/24	DalPro AS - besøk og orientering
60/24	Bemanningssituasjonen i barnehagene - orientering til kontrollutvalget
61/24	Etterbruksplan Aurdalen - orientering til kontrollutvalget
62/24	Tilfluktsrom i Hitra kommune - orientering til kontrollutvalget
63/24	Trygg skolevei - orientering til kontrollutvalget
64/24	Bestilling av forvaltningsrevisjon
65/24	Aktuelt fra utvalgene
66/24	Opplæring av kontrollutvalget
67/24	Referatsaker
68/24	Innspill til kontrollarbeidet
69/24	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

DalPro AS - besøk og orientering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

59/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-037

Arkivsaknr 24/267 - 11

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen fra DalPro AS til orientering.

Vedlegg

Forespørsel om besøk og orientering

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har ifølge kommuneloven § 23-2 en pålagt oppgave vedr. oppfølging av selskaper som kommunen har eierandeler i.

For å gjøre seg litt bedre kjent med selskaper og virksomheter så har kontrollutvalget i sin årsplan vedtatt at de ønsker å besøke/invitere tre selskaper/virksomheter i løpet av 2024.

Kontrollutvalget vedtok i sak 48/23 at de skulle besøke Fillan skole på oktobermøtet, men på grunn av at skolen ikke er ferdig enda så valgte utvalget å besøke Dalpro AS i stedet (kontrollutvalgets sak 55/24)

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 12.09.2024 sendt en forespørsel til DalPro AS om besøk og orientering, daglig leder har gitt tilbakemelding om at dette lar seg gjøre.

Utdrag fra Hitra kommunes eierskapsmelding :

Selskapet eies av Hitra og Frøya kommuner. Hitra kommune har en eierandel på 51%.

Formål

Dalpro AS sin hovedvirksomhet er attføring. Bedriften skal drive kvalifisering gjennom fremstilling av produkter av høy kvalitet og handel for å kunne tilby realistisk og utviklende arbeidstrening til mennesker som har uavklart arbeidstilknytning. Samtidig skal DalPro tilby arbeidsutprøving i eksterne bedrifter.

Hensikten er å bidra til at deltakerne kan bli i stand til å forsørge seg selv ved eget arbeid.

For personer som har varig uføretrygd kan bedriften tilby opplæring og tilsetning i varig tilrettelagt arbeid i DalPros produksjonsavdelinger eller bistand til tilrettelagt arbeid i ordinært arbeidsliv.

DalPro skal både drive opplæring og også gi tilbud til flyktninger, innvandrere, elever, arbeidsledige og sosialhjelpsmottakere. Selskapet skal i samarbeid med eierkommunene, næringslivet, Staten, NAV, helse- og sosialtjeneste og skole bidra til at den enkelte deltaker når sine mål om god livskvalitet, kunnskap og arbeidstilknytning ut i fra den enkeltes forutsetninger.

Selskapets samfunnsansvar

Noen i Norge faller utenfor det alminnelige velferdsbildet for kortere eller lengre tid. Dette er mennesker som fellesskapet har ansvar for å hjelpe til en meningsfylt tilværelse.

DalPro tilbyr en rekke tiltak for mennesker som har behov for støtte for å komme ut i arbeidslivet. I sitt konsept overfor våre deltakere legges det vekt på fysisk trening og riktig kosthold. De har eget trimrom og fantastiske turområder. De har også ulike programmer som kjøres for å hjelpe deltakere til vekst og til økt livskvalitet.

Bakgrunn for eierskapet

Styrking av arbeidet med yrkesmessig rehabilitering var grunnlaget for etableringen av DalPro. Vinklingen mot yrkesmessig attføring var utslagsgivende for statens støtte til prosjektet. DalPro har utviklet sitt driftskonsept mange ganger siden starten for å styrke

arbeidet med yrkesmessig rehabilitering, så som bygging av slakteri, videreforedling av hjort og villsau. Videre utvikling av Hammerstaddalen til en inspirasjon-, motivasjons- og opplevelsesarena var grunnlag for aksjekapitalutvidelsen i 2006. I 2017 ble aksjekapitalen igjen utvidet, og årsaken er utvidelse av virksomheten på Frøya med modernisering av vaskeriet og bygging av et flerbrukshus. Frøya kommune betalte inn aksjeutvidelsen på kr 1.492.000. Medførte høyere eierandel for Frøya og lavere eierandel for Hitra (fra 60% til 51%).

Hitra kommunes forventninger til selskapet

DalPro er et arbeidstilbud som favner videre enn noen andre bedrifter i øyregionen. Det skal dekke tilbud for de som faller utenfor det ordinære arbeidslivet. Bedriften er svært viktig, både for kommunen som eier og som tjenesteutøver og forvalter. Selskapets ansvar i denne sammenhengen må forventes ivaretatt og utviklet i samsvar med etterspørsel og behov. I tillegg har bedriften en viktig rolle i produksjonen av lokal mat og derigjennom som avtaker og kjøper av både vilt, og husdyr. Lokal grønn produksjon og opplevelses tilbud for barn og unge, lokalbefolkning og tilreisende er ellers muligheter som det forventes blir videreutviklet.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til DalPro AS sin orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta informasjonen til orientering.

DalPro AS
7250 MELANDSJØ

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 24/267-10
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 12.09.2024

Forespørsel om besøk og orientering

Kontrollutvalget i Hitra kommune har ifølge kommuneloven § 23-2 en pålagt oppgave vedr. oppfølging av selskaper som kommunen har eierandeler i.

I den forbindelse så ønsker kontrollutvalget å besøke DalPro AS på sitt møte 21. oktober 2024 for å bli bedre kjent med selskapet

Har dere tid til å ta imot kontrollutvalget for en orientering om selskapet og en eventuell omvisning?

Kontrollutvalget setter av 1,5 time til besøket, fra kl. 10:00 hvis dette passer for dere.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kontrollutvalgets leder

Bemanningssituasjonen i barnehagene - orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

60/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/504 - 34

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - bemanningssituasjonen i barnehagene

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 09.09.2024 ble det under sak 55/24 Innspill til kontrollarbeidet, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering bemanningssituasjonen i barnehagene.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en orientering om bemanningssituasjonen i barnehagene, orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 21.10.2024.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 12. september 2024 bedt kommunedirektøren om å gi kontrollutvalget en orientering om bemanningssituasjonen i barnehagene.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til kommunedirektørens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Hitra Kommune
Rådhusveien 1
7240 Hitra

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950

E-post: eva.bekkavik@konsek.no

Deres ref.:

Vår ref.: 23/504-31

Oppgis ved alle henvendelser

Vår dato: 12.09.2024

Orientering til kontrollutvalget - bemanningssituasjonen i barnehagene

På kontrollutvalgets møte 09.09.2024 ble det under sak 55/24 Innspill til kontrollarbeidet, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering bemanningssituasjonen i barnehagene.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en orientering om bemanningssituasjonen i barnehagene, orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 21.10.2024.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 55/24 ber vi herved om at kommunedirektøren i Hitra kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 21.10.2024

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kommunedirektør
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Etterbruksplan Aurdalen - orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

61/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/504 - 29

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - etterbruksplan Aurdalen

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 13.05.2024 ble det under sak 38/24 Innspill til kontrollarbeidet, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering om etterbruksplan Aurdalen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en skriftlig orientering om etterbruksplan Aurdalen, orienteringen sendes kontrollutvalgets sekretariat innen 30.09.2024. I tillegg ønskes en orientering på utvalgets møte 21. oktober 2024.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 14. juni 2024 bedt kommunedirektøren om å gi kontrollutvalget en orientering om etterbruksplan Aurdalen.

Konklusjon

Kommunedirektøren har i e-post av 14.05.2024 gitt kontrollutvalget beskjed om at kommunedirektøren ikke prioriterer å benytte sine ressurser på å utarbeide skriftlige orienteringer på forhånd, kontrollutvalget får orienteringene direkte i sine møter.

Kontrollutvalgets sekretariat viser til kommunedirektørens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Hitra Kommune
Rådhusveien 1
7240 Hitra

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 23/504-28
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 14.06.2024

Orientering til kontrollutvalget - etterbruksplan Aurdalen

På kontrollutvalgets møte 13.05.2024 ble det under sak 38/24 Innspill til kontrollarbeidet, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering om etterbruksplan Aurdalen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en skriftlig orientering om etterbruksplan Aurdalen, orienteringen sendes kontrollutvalgets sekretariat innen 30.09.2024. I tillegg ønskes en orientering på utvalgets møte 21. oktober 2024.

Kommunedirektøren har i e-post av 14.05.2024 gitt kontrollutvalget beskjed om at kommunedirektøren ikke prioriterer å benytte sine ressurser på å på forhånd utarbeide skriftlige rapporteringer på saker, kontrollutvalget får disse direkte i sine møter.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 38/24 og kommunedirektørens e-post av 14.05.2024, ber vi herved om at kommunedirektøren i Hitra kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 21.10.2024

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kommunedirektør
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Postadresse:
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Fakturaadresse:
Postboks 1258 Torgarden
7462 Trondheim
post@konsek.no

Bank: 8601.13.04038
Org.nr: 988 799 475

Tilfluktsrom i Hitra kommune - orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

62/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/504 - 33

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - Tilfluktsrom i Hitra kommune

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 09.09.2024 ble det under sak 55/24 Innspill til kontrollarbeidet, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering tilfluktsrom i Hitra kommune.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en orientering om tilfluktsrom i Hitra kommune, orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 21.10.2024.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 12. september 2024 bedt kommunedirektøren om å gi kontrollutvalget en orientering om tilfluktsrom i Hitra kommune.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til kommunedirektørens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Hitra Kommune
Rådhusveien 1
7240 Hitra

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 23/504-30
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 12.09.2024

Orientering til kontrollutvalget - Tilfluktsrom i Hitra kommune

På kontrollutvalgets møte 09.09.2024 ble det under sak 55/24 Innspill til kontrollarbeidet, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering tilfluktsrom i Hitra kommune.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en orientering om tilfluktsrom i Hitra kommune, orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 21.10.2024.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 55/24 ber vi herved om at kommunedirektøren i Hitra kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 21.10.2024

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kommunedirektør
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Postadresse:
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Fakturaadresse:
Postboks 1258 Torgarden
7462 Trondheim
post@konsek.no

Bank: 8601.13.04038
Org.nr: 988 799 475

Trygg skolevei - orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

63/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/504 - 27

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - trygg skolevei

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 13.05.2024 ble det under sak 38/24 Innspill til kontrollarbeidet, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering om trygg skolevei.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en skriftlig orientering om trygg skolevei, særskilt bussholdeplasser, orienteringen sendes kontrollutvalgets sekretariat innen 30.09.2024. I tillegg ønskes en orientering på utvalgets møte 21. oktober 2024.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 14. juni 2024 bedt kommunedirektøren om å gi kontrollutvalget en orientering om trygg skolevei.

Konklusjon

Kommunedirektøren har i e-post av 14.05.2024 gitt kontrollutvalget beskjed om at kommunedirektøren ikke prioriterer å benytte sine ressurser på å utarbeide skriftlige orienteringer på forhånd, kontrollutvalget får orienteringene direkte i sine møter.

Kontrollutvalgets sekretariat viser til kommunedirektørens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Hitra Kommune
Rådhusveien 1
7240 Hitra

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950

E-post: eva.bekkavik@konsek.no

Deres ref.:

Vår ref.: 23/504-26

Oppgis ved alle henvendelser

Vår dato: 14.06.2024

Orientering til kontrollutvalget - trygg skolevei

På kontrollutvalgets møte 13.05.2024 ble det under sak 38/24 Innspill til kontrollarbeidet, vedtatt å be kommunedirektøren om en orientering om trygg skolevei.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en skriftlig orientering om trygg skolevei, særskilt bussholdeplasser, orienteringen sendes kontrollutvalgets sekretariat innen 30.09.2024. I tillegg ønskes en orientering på utvalgets møte 21. oktober 2024.

Kommunedirektøren har i e-post av 14.05.2024 gitt kontrollutvalget beskjed om at kommunedirektøren ikke prioriterer å benytte sine ressurser på å på forhånd utarbeide skriftlige rapporteringer på saker, kontrollutvalget får disse direkte i sine møter.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 38/24 og kommunedirektørens e-post av 14.05.2024, ber vi herved om at kommunedirektøren i Hitra kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 21.10.2024

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kommunedirektør
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Postadresse:
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Fakturaadresse:
Postboks 1258 Torgarden
7462 Trondheim
post@konsek.no

Bank: 8601.13.04038
Org.nr: 988 799 475

Bestilling av forvaltningsrevisjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

64/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/522 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget viser til plan for forvaltningsrevisjon for 2024-2028 og bestiller en forvaltningsrevisjon av
2. Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 14.11.2024 og legges frem for kontrollutvalget på utvalgets møte 25.11.2024.
3. Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget.

Vedlegg

Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for forvaltningsrevisjon for 2024 - 2028, lagt premissene for forvaltningsrevisjonsarbeidet ut 2028.

Kommunestyret foretok ingen prioritering av områdene som var satt opp i planen da den ble behandlet på kommunestyrets møte 30. mai (sak 41/24). Kontrollutvalget må derfor vurdere hvilket område som er av størst betydning å få sett på helt først i planperioden.

Det er prioritert ti områder og to selskaper i planen (vedlegg), hvert område/selskap er satt opp med forslag til vinkling/innretning på prosjektet. Forslag til vinkling/innretning er ikke bindene for kontrollutvalget, det er derfor viktig at utvalget diskuterer hva det er de ønsker at revisjonen skal undersøke og finne svar på.

Konklusjon

Det legges opp til at kontrollutvalgets møte benyttes til drøfting og fastsetting av område og problemstillinger som skal legges til grunn for bestillingen.

Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 14.11.2024 og legges frem for kontrollutvalget på utvalgets møte 25.11.2024.

Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028

Hitra kommune

Vedtatt av kommunestyret 30.05.2024,
sak 41/24

Om forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Plan for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget har i løpet av våren 2024 laget denne planen. Planen gjelder til og med 2028.

Risikobildet i kommunen vil vanligvis endre seg over tid. Det kan føre til at det blir nødvendig å oppdatere planen midtveis i planperioden. Endringer i risikobildet kan også føre til endringer i prioriteringen av forvaltningsrevisjoner. For å ta høyde for dette, har kontrollutvalget prioritert flere områder enn det har ressurser til å undersøke.

Planen bygger på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og selskaper som kommunen har eierinteresser i.

For å finne fram til områder og selskaper med høyest risiko, er planen basert på et bredt utvalg kilder: revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra administrativ og politisk ledelse, samt innspill fra hovedtillitsvalgte og fra hovedverneombudet. I sum gir dette et godt grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon.

Ressurser

Kontrollutvalget har en begrenset årlig ressurs til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser på 340 timer.

Gjennomføring

Revisjon Midt-Norge, som er kommunens revisor, leverer forvaltningsrevisjon etter bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget godkjenner revisors prosjektplan før arbeidet begynner. Etter at forvaltningsrevisjonen er gjennomført, rapporterer revisor til kontrollutvalget. Kommunedirektøren får anledning til å uttale seg om rapporten før den behandles i kontrollutvalget.

Rapportering og oppfølging

Kontrollutvalget legger rapport fra forvaltningsrevisjonen fram for kommunestyret med forslag til vedtak og videre oppfølging. Kontrollutvalget skal sørge for at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp, og rapporterer om oppfølgingen til kommunestyret. Rapporteringen skjer vanligvis gjennom kontrollutvalgets årsrapport, men kan i noen tilfeller gå som egen sak til kommunestyret.

Prioriterte områder for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalgets prioriteringer går fram av oversikten på neste side. Oversikten inneholder også forslag til hva forvaltningsrevisjonen skal gi svar på. Forslagene er begrunnet i risiko- og vesentlighetsvurderingene. De er likevel ikke bindende for kontrollutvalget når det bestiller forvaltningsrevisjon.

Plan for forvaltningsrevisjon - prioriterte områder for forvaltningsrevisjon

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
<p>Rekruttering, vikarbruk, beholde kompetanse</p>	<p>Hitra kommune har stort behov for arbeidskraft. Når kommunen ikke klarer å løse rekrutteringsproblemene, settes det i verk tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis bruk av vikarbyråer.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvilken grad følger Hitra kommune gjeldene regelverk ved ansettelser? • Hvordan er praksis for vurdering av vikarbehov? • Hvordan sørger Hitra kommune for å beholde eksisterende kompetanse? • Hvilke tiltak har kommunen gjort for å utvikle medarbeidernes kompetanse?
<p>Sykefravær</p>	<p>Hitra kommune har hatt stigende sykefravær de siste årene og da spesielt innafor helse- og omsorg og barnehage. Sykefraværet har både en økonomisk kostnad og en fare for at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvilken grad arbeides det systematisk med å forebygge og redusere sykefravær i kommunen? • Har kommunen tilstrekkelig oversikt over sykefraværet, og konsekvensene av dette? • Blir sykmeldte ansatte fulgt opp i samsvar med lovverket og kommunens egne rutiner? • Hvordan fungerer samarbeidet mellom kommunen og andre involverte, f.eks. NAV, bedriftshelsetjenesten, fastlege og verneombud?
<p>Økonomisk bærekraft</p>	<p>En bærekraftig økonomi innebærer at kommunen må ha evne til å holde stabil tjenesteproduksjon over tid. Denne evnen kan måles gjennom størrelsen på kommunens netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Kommunen har høy gjeldsgrad.</p> <p>Risikoen for å komme i et økonomisk uføre kan reduseres ved å fastsette tydelige og konkrete regler for hvordan kommunedirektør og kommunestyre skal forholde seg til de vedtatte måltallene når økonomiplanen skal behandles.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har Hitra kommune vedtatt måltall som sikrer økonomisk bærekraft? • Styres det etter de fastsatte måltallene og handlingsreglene? • Er kommunens gjeldsutvikling økonomisk bærekraftig? • Er økonomistyringen tilfredsstillende?

<p>Barn med særlige behov</p>	<p>Barn med særlige behov skiller seg fra den ordinære elevmassen ved at de ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. Andel barn i Hitra kommune som er henvist til PP-tjenesten har økt de siste årene. Dette vil føre til økt behov for ressurser og lenger ventetid. Flyktingestrømmen vil også kunne føre til økt behov for tjenester. Det er mangel på personale innafor barnevernsområdet.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Får elever i skole og barnehage undervisning som er tilpasset sine evner og forutsetninger? • Bidrar PPT inn mot skoler og barnehager for å sikre tidlig innsats og bistand ved behov? • Har Hitra kommune organisert tjenestene slik at det er mulig å kunne tilby spesialpedagogisk hjelp til barn som ikke går i barnehage? • Får fremmedspråklige elever som har krav på det særskilt norskopplæring og/ eller morsmålsopplæring?
<p>Demensomsorg</p>	<p>Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegges det for at personer med demens kan bli boende i eget hjem? • Får brukerne tjenester som er tilpasset deres individuelle behov? • Følger kommunen regelverket for vurdering av pasientenes samtykkekompetanse og bruk av tvungen helsehjelp? • Får pårørende tilstrekkelig bistand og oppfølging?
<p>Tildeling av tjenester</p>	<p>Tildeling av tjenester berører utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunen samt arbeidsfordelingen mellom spesialhelsetjenesten og kommunen. En konsekvens av feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen kapasitet og kompetanse til å ta imot alle utskrivningsklare pasienter fra spesialhelsetjenesten? • Er kommunikasjonen mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten tilfredsstillende? • Har kommunen tilfredsstillende saksbehandlingsrutiner for vedtak om helsetjenester i hjemmet og plass ved sykehjem? • Oppfyller kommunen de krav som stilles til enkeltvedtak om sykehjemsplasser? • Oppfyller kommunen de krav som stilles til enkeltvedtak om helsetjenester i hjemmet?

<p>Taushetsplikt og personvern (tverrfaglighet)</p>	<p>Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte og økonomiske og omdømmemessige konsekvenser for kommunen.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har Hitra kommune tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt? • Er praktiseringen av taushetsplikt, opplysningsplikt og avvergeplikt mellom barnehage, skole, PPT, barnevern og helsestasjon- og skolehelsetjeneste til barn og unges beste? • Er personopplysninger om elever tilstrekkelig sikret i skolene?
<p>Utenforskap</p>	<p>Flere og flere faller utenfor i samfunnet, det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp og det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne. Hitra har hatt mer enn en dobling av utbetaling i sosialstøtte de siste årene. Det gis tjenester knyttet til økonomisk rådgiving i tråd med landsgjennomsnitt, men behovet blant innbyggerne øker og de høye kostnadene til sosialhjelp har gjort det vanskeligere å bruke ressurser på forebygging.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jobber kommunen systematisk med forebyggende innsats rettet mot barn og unge? • Hva er omfanget av elevfraværet og hva kjennetegner fraværet? • Følger Hitra kommune opp elever med høyt fravær? • Har kommunen tilstrekkelig oversikt over trekk ved samfunnsutviklingen som kan påvirke forekomsten av barnefattigdom? • Hvordan kartlegger kommunen behovene til det enkelte barn ved tildeling av økonomisk sosialhjelp og andre relevante sosiale tjenester? • Brukes erfaringer fra tjenestemottakere og berørte barn for å evaluere kommunens arbeid mot barnefattigdom?
<p>Offentlige anskaffelser</p>	<p>Regelverket om offentlige anskaffelser er komplisert, Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge hvis det gjøres feil. Feil kan også føre til dyre rettssaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Følger Hitra kommune regelverket for offentlige anskaffelser? • I hvilken grad har kommunen kontrollrutiner som sikrer at regelverket følges i anskaffelser? • I hvilken grad følges regler om krav til konkurranse og etterprøvbarehet av konkurranse?

<p>Saksbehandling til barnets beste</p>	<p>I alle saker som gjelder barn, skal barnets beste vurderes og vektet opp mot andre momenter i saken. Synspunktene til barnet skal tillegges «behørig vekt i samsvar med barnets alder og modenhet.» Minimumskravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven er ikke tilstrekkelig for å ivareta saksbehandling med fokus på barnets beste.</p> <p>Hvordan saksbehandler vurderer hva som er til det beste for barnet, samsvarer ikke nødvendigvis med hva barnet selv forteller eller hva foreldrene ønsker. Det må gjøres en selvstendig vurdering basert på faglig kompetanse av hvilke tiltak som er til det beste for det enkelte barnet.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har Hitra kommune system som sikrer tilfredsstillende kvalitet i saksbehandlingen? • Følger Hitra kommune lovpålagte krav om forsvarlig saksutredning? • Dokumenteres det i vedtak hvordan barnets beste er vurdert og hvilken vekt barnets mening er tillagt?
<p>TrønderEnergi AS med datterselskaper</p>	<p>Selskapet eies av 19 kommuner samt KLP (Kommunal Landspensjonskasse). Selskapet er organisert som konsern, med TrønderEnergi som morselskap. Konsernorganisering innebærer at det oppstår et holdingselskap mellom kommunen som eier og de selskapene hvor virksomheten skjer. Dette har betydning for kommunens muligheter til å utøve eierstyring.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskaper? • Er selskapsomdannelsene i selskapet håndtert innenfor reglene for habilitet? • Er Hitra kommune sine interesser ivaretatt i selskapsomdannelsene? • Skjer transaksjoner mellom kommunen og konsernet til markedsmessige vilkår?
<p>ReMidt IKS</p>	<p>ReMidt IKS har 17 eierkommuner i Trøndelag og Møre og Romsdal. Selskapet leverer tjenester til innbyggerne knyttet til husholdningsavfall og slam.</p> <p>Eksempler på problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ivaretar selskapet eiernes behov for kildesortering, gjenbruk, materialgjenvinning av ulike typer avfall ut fra krav og selvkost? • Etterlever selskapet reglene om offentlige anskaffelser ved sine innkjøp?

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner i perioden 2019-2023

1. Samhandlingsreformen (2024)
2. Psykososialt skolemiljø (2023)
3. Boligsosialt arbeid (2021)
4. Kristiansund og Nordmøre havn IKS (2020)

Aktuelt fra utvalgene

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

65/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/528 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar aktuelle saker fra utvalgene til orientering.

Saksopplysninger

I henhold til bestemmelsene om kontroll i kommuneloven (kapittel 23) skal kontrollutvalget føre tilsyn med den kommunale forvaltningen på kommunestyrets vegne.

Kontrollutvalget vedtok i sak 39/23 (møte 06.11.2023) at kontrollutvalgets medlemmer følger arbeidet i de øvrige politiske organene i kommunen.

Utvalgene er fordelt slik:

Kommunestyret: Bjørg

Formannskap/kultur: Aksel

Plan, landbruk og miljø: Lars

Oppvekst: Cathrine

Helse og omsorg: Bjørn

Trafikksikkerhetsutvalg: Bjørg

Saker av interesse for kontrollutvalget refereres i møtet, utvalget tar stilling til en eventuell videre oppfølging.

Konklusjon

Saker som kan være aktuelt for oppfølging fra kontrollutvalget er saker av prinsipiell karakter, saker der kommunedirektøren gis særskilte pålegg eller saker som har betydning for kommunens fremtidige tjenestetilbud, stilling eller omdømme.

Opplæring av kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

66/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/455 - 8

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

Vervet som ordfører er personlig

For lite hvis vedtaket er lovstridig, og uten hjemmel hvis vedtaket er lovlig

Ikke inhabil, men rom for ulike meninger om dette

Kommunestyret kan delegere myndighet til å fastsette kommunedirektørens lønn

Vi verken har eller bør ha rettslige regler om stillingsvern og krav til arbeidsmiljø for politiske ledere

Ikke adgang til å etablere en skjermet Teams-gruppe

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som del av sin opplæring:

1. Kan en ordfører melde seg ut av partiet sitt og inn i et annet og likevel fortsette som ordfører?
2. Statsforvalteren mener en paragraf i vedtektene ikke er ulovlig, men anmoder kommunen om å fjerne den. Hvordan skal man forstå en slik anmodning?
3. Blir styrelederen i det kommunale kraftselskapet inhabil når han som kommunestyremedlem behandler retningslinjer for utbygging av vindkraft?
4. Er det i strid med kommuneloven når formannskapet og ikke kommunestyret behandler kommunedirektørens lønnsbetingelser?
5. Kan man varsle mot ordføreren eller andre folkevalgte?
6. Når kan partiene i komiteene/utvalget i fylkestinget/kommunestyret publisere sine forslag i Teams, og når blir de offentlige?

Vervet som ordfører er personlig

Kommunal Rapport 23.09.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan en ordfører melde seg ut av partiet sitt og inn i et annet og likevel fortsette som ordfører?

SPØRSMÅL: Er det mulig for en uavhengig representant å sitte som ordfører i en kommune?

SVAR: Ja, det er ikke noe problem. Vervet som ordfører er et personlig verv, som skjer ved valg i kommunestyret når dette konstitueres. Partitilknytning har ingen juridisk betydning.

SPØRSMÅL: Er det mulig for en ordfører som skifter parti å fortsette som ordfører?

SVAR: Ja, det er fullt mulig. Valget gjelder for hele kommunestyreperioden, uavhengig av senere politiske prosesser. Hvis ordfører selv søker om å få fratrukket, er det mye som taler for at det i seg selv vil være en god nok grunn for kommunestyret til å innvilge denne søknaden, men hvis hun ønsker å fortsette, kan hun ikke fratrukket vervet av denne grunn. Hvis det blir tatt ut tiltale mot henne for et forhold som kan straffes med fengsel i mer enn tre år, kan imidlertid kommunestyret med minst 2/3 av de avgitte stemmene vedta å suspendere henne fra vervet inntil saken er rettskraftig avgjort.

For lite hvis vedtaket er lovstridig, og uten hjemmel hvis vedtaket er lovlig

Kommunal Rapport 08.10.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Statsforvalteren mener en paragraf i vedtektene ikke er ulovlig, men anmoder kommunen om å fjerne den. Hvordan skal man forstå en slik anmodning?

SPØRSMÅL: I en kommune i vårt fylke har kommunestyret vedtatt nye vedtekter for det kommunale havnestyret. Dette er et kommunalt foretak (KF).

I de nye vedtektene er det gitt en bestemmelse om styrets sammensetning. I § 4 er det gitt bestemmelser om styrets sammensetning, der det blant er fastsatt at «Havnestyret skal bestå av fem medlemmer med personlige varamedlemmer, herunder en brukerrepresentant, og inntil 1 av kommunestyrets faste medlemmer».

Et mindretall i kommunestyret satte fram lovlighetsklage over denne vedtektsbestemmelsen med den begrunnelse at den «legger [...] begrensninger på mindretallets mulighet til å velge/foreslå kandidater».

Statsforvalteren uttaler at «Vi har forståelse for mindretallets innvendinger mot å begrense antallet faste medlemmer fra kommunestyret til havnestyret. Dette vil redusere mindretallets mulighet å få valgt inn ett medlem de selv ønsker i havnestyret når valget for eksempel foregår som forholdsvalg».

Men statsforvalteren kan imidlertid «ikke se at begrensningen i vedtekten § 4 er i strid med kommuneloven», og nøyer seg med å be «om at kommunen likevel vurderer om begrensningen i § 4 kan utgå».

Hvordan skal man forstå en slik anmodning? Er det riktig at kommunestyrets flertall kunne legge slike begrensninger på hvem som kunne velges til dette styret, og hvis det er tilfelle, har statsforvalteren myndighet til å be kommunen om å vurdere å fjerne denne begrensningen i vedtektene?

SVAR: Styre for kommunale foretak er et folkevalgt organ opprettet i medhold av kommuneloven kapittel 9, se [§ 9-1](#). Reglene i kommuneloven, herunder bestemmelsene i kapittel 7 om valg til slike organer, gjelder så langt ikke annet er fastsatt i loven.

Det betyr at kommunestyret ikke kan vedta bestemmelser i vedtektene for foretaket som avviker fra det som står i loven. Dette gjelder også spørsmål om valgbarhet, som er uttømmende regulert i [§§ 7-2](#) og [7-3](#).

En bestemmelse som fastsetter at det bare kan velges ett kommunestyremedlem som medlem av et slikt styre, vil fungere som en ulovlig begrensning av forslagsretten og valgbarheten ved dette valget. Det ville også skape valgtekniske problemer når det foreligger to eller flere listeforslag. Da må man ta stilling til på hvilken av de innleverte listene man skal stryke medlemmer av kommunestyret.

En statsforvalter har plikt til å oppheve et ulovlig vedtak hvis det foreligger lovlighetsklage, men har ingen annen overprøvnings- eller styringsmyndighet overfor kommunale vedtak enn det som fremgår av bestemmelsene i kommuneloven om slik kontroll eller om godkjenningsmyndighet for visse vedtak. En anmodning hvor statsforvalteren bare «ber» om at kommunestyret skal endre et vedtak, er for lite hvis vedtaket er lovstridig, og uten hjemmel hvis vedtaket er lovlig.

Ikke inhabil, men rom for ulike meninger om dette

Kommunal Rapport 17.09.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Blir styrelederen i det kommunale kraftselskapet inhabil når han som kommunestyremedlem behandler retningslinjer for utbygging av vindkraft?

SPØRSMÅL: Kommunestyret vårt behandlet i fjor sommer en rapport fra et konsulentfirma om «Kunnskapsgrunnlag for fornybar kraftproduksjon» i kommunen. Kommunestyret tok rapporten til orientering og ba samtidig kommunedirektøren om å legge frem «forslag til strategi for fornybar kraftproduksjon som legger til rette for ny kraftproduksjon av vann, sol og vind» i kommunen.

I kommunedirektørens innstilling ble det lagt frem forslag til generelle retningslinjer for dette arbeidet, og avslutningsvis et siste ledd der det slås fast at et kommunalt kraftselskap: «er kommunens primære utviklingsredskap for å utvikle fornybar energiproduksjon i kommunen.»

Dette selskapet er et heleid kommunalt aksjeselskap som samarbeider med to private selskaper om utvikling av et prosjekt for eventuell vindkraftutbygging i kommunen. Dette arbeidet har kommet så langt at avtale med grunneiere er på plass. Neste trinn i prosessen skal være at disse tre selskapene utarbeider en konsekvensutredning og kommer med et planinitiativ for utarbeiding av områdeplan. Kommunen må så godkjenne en områdeplan for at NVE kan gi konsesjon.

Formannskapetets flertall sluttet seg kommunedirektørens innstilling, mens et mindretall fremmet et avvikende forslag som lød:

«... kommune ønsker å avslutte utgreiingen av storskala vindkraft og fokusere på muligheter for vannkraft, solkraft på allerede utbygde områder og annen utslippsfri energi».

Spørsmålet er: Er jeg som styreleder i det kommunale kraftselskapet inhabil i denne saken ved behandlingen i kommunestyret?

SVAR: Det foreligger ikke noe forslag til et konkret vedtak om slik kraftutbygging. Saken nå er kommunedirektørens forslag til retningslinjer i det videre arbeid frem mot et forslag til konkrete planvedtak. Vi har altså ikke noen sak om vedtak av områdeplan. Når kommunen kommer så langt i denne prosessen at slik plan skal vedtas, må det foretas en konkret vurdering, ut fra det forslaget som da foreligger, av om det kommunalt eide kraftselskapet har en slik interesse i saken at styremedlem her blir inhabilt. Men i denne omgang er temaet bare om det foreligger inhabilitet ved behandlingen forslaget fra kommunedirektøren for generelle retningslinjer for det videre arbeidet i prosessen frem til da.

Utgangspunktet er her bestemmelsen i [forvaltningsloven § 6](#) første avsnitt, bokstav e, nr. 2, om inhabilitet for den som «er medlem av styret» for «et selskap som er part i saken». Etter lovendring i 2008 er dette en regel som gjelder også når selskapet det er tale om, er fullt eid av kommunen selv.

Avgjørende blir etter denne bestemmelsen om selskapet er «part» i denne konkrete saken. Dette er etter [lovens § 2](#) første avsnitt, bokstav e, den «som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder».

Forslaget til vedtak som kommunestyret skal ta stilling til her, retter seg ikke direkte mot selskapet, men har som en tydelig innebygd forutsetning at det videre arbeidet med saken skal være innrettet mot utbygging av vindkraft. Dette er uttrykk for et generelt standpunkt til

valg av utbyggingsstrategi, noe som også fremgår av mindretallets forslag til vedtak i formannskapet, der akkurat dette er hovedsaken. Men selv om selskapet åpenbart har en ikke uvesentlig interesse i dette veivalget, kan vi ikke si at denne helt prinsipielle avgjørelsen «direkte gjelder selskapet» slik at den gjør styremedlemmet inhabil etter denne bestemmelsen.

Neste spørsmål blir så om vervet som styremedlem i et selskap med slikt engasjement og slik interesse i saken, uansett er et «særegent forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet i saken», slik at hen blir inhabil etter bestemmelsen i § 6 andre avsnitt. Her er det rimelig klart at så lenge vi holder oss til det rent prinsipielle - for eller mot vindkraft som utbyggingsalternativ - er dette ikke «særegent» for det kommunale kraftselskapet, fordi det er noe som kan berøre andre potensielle utbyggere på tilsvarende måte.

Det som da gjenstår, er om det siste punktet i dette forslaget til vedtak - at det kommunalt eide kraftselskapet «er kommunens primære utviklingsredskap for å utvikle fornybar energiproduksjon i kommunen» - medfører at styremedlemmet er inhabilt ved behandlingen av akkurat dette spørsmålet.

Det er en vanskelig vurdering, men etter min mening må det riktige her være å ta som utgangspunkt at en slik betinget anbefaling - «primære utviklingsredskap for å utvikle» - på et så tidlig trinn i saken, ikke skaper et partsforhold for selskapet etter forvaltningsloven § 2 første avsnitt, bokstav e, slik at inhabilitetsregelen i forvaltningsloven § 6 første avsnitt for medlem av styre, slår inn. Her skal det ikke treffes noe endelig vedtak om hvem som skal gjøre hva, det gis bare en anbefaling om det kommunale kraftselskapet skal tildeles en hovedrolle i det videre arbeidet med saken.

Dette vil da også være utgangspunktet ved vurderingen av om det foreligger inhabilitet etter bestemmelsen i § 6 andre avsnitt; om det i alle fall er tale om «særegne forhold» som kan svekke tilliten til upartiskheten hos den som sitter i styret i selskapet.

Men her er svaret mer usikkert. Hvis denne saken dreide seg om valg mellom mulige private eksterne samarbeidspartnere som konkurrerte om en rolle i dette prosjektet, og om vedtak som klart ville sette én av dem en vesentlig særstilling sammenlignet med andre det kunne oppleves som problematisk etter inhabilitetsregel i § 6 andre avsnitt om et styremedlem i ett av disse deltok «på innsiden» av beslutningsprosessen.

I denne saken er det imidlertid etter alt å dømme tale om et ønske om å bruke kommunens eget selskap som samarbeidspartner ved utviklingen av et prosjekt som vil kunne være sterkt kontroversielt, og der man kan ønske nærhet til og sømløs kommunikasjon med kommunens administrative og politiske ledelse i den videre prosessen ved utviklingen av prosjektet. Dette er ikke noen ukjent problemstilling også på andre saksområder, som helse- og sosialtjenester, barnehager og skoler. Etter min mening taler gode grunner for at slike prinsipielle vurderinger ikke ses som «særegne forhold» i forvaltningslovens forstand, men som et spørsmål om legitime politiske valg som må diskuteres og avgjøres som dette.

Dette betyr i så fall at det forhold at en kommune har utpekt et heleid kommunalt aksjeselskap som foretrukket samarbeidspartner i en sak av denne typen, ikke i seg selv er et slikt «særegent forhold» at det medfører at folkevalgte med ledende posisjoner i dette, blir inhabile på alle trinn i beslutningsprosessen. Men her er det avgjort rom for ulike meninger.

Kommunestyret kan delegerer myndighet til å fastsette kommunedirektørens lønn

Kommunal Rapport 09.09.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Er det i strid med kommuneloven når formannskapet og ikke kommunestyret behandler kommunedirektørens lønnsbetingelser?

SPØRSMÅL: I vår kommune har det alltid vært formannskapet som har behandlet kommunedirektørens lønns- og arbeidsbetingelser. Har de brutt kommuneloven i alle disse årene? Dette skulle jeg veldig gjerne hatt svar på.

SVAR: Utgangspunktet er her bestemmelsen i [kommuneloven § 13–1 første avsnitt](#), der det står at: «Kommunestyret og fylkestinget ansetter selv en kommunedirektør». Dette er da et forbud mot delegering; dette kan ikke overlates til noe annet organ i kommunen. Spørsmålet er da om dette delegeringsforbudet gjelder ikke bare vedtaket om hvem som skal tilsettes, men også arbeidsvilkårene – altså fastsetting av lønn og andre bestemmelser om rettigheter og plikter for den som tilsettes.

I [Bernt svarer 28. mars 2023](#) uttalte jeg at de beste grunner taler for at bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår ses som en del av tilsettingsvedtaket, og vedtak om dette bare kan treffes av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Jeg begrunnet dette slik: «Utgangspunktet er altså at det er kommunestyret som er tilsettingsmyndighet, og at dette ikke kan overlates til andre organer. Det er heller ikke tvilsomt at det bare er kommunestyret selv som kan treffe vedtak om avskjed, oppsigelse eller tjenestemessige reaksjoner overfor kommunedirektøren.

I tilsettingsvedtaket som treffes av kommunestyret, ligger også fastsetting av lønns- og arbeidsvilkår, noe som kan være et viktig tema ved vurderingen av om tilsetting skal foretas. Ved vedtaket inngås en tilsettingsavtale på de vilkår som er angitt der. Det må da være tålelig opplagt at det ikke kan overlates til andre organer å treffe vedtak som innebærer en forringelse av disse avtalte tilsettingsvilkårene.

Det som gjenstår, er da om det kan delegeres til andre organer å treffe vedtak om nye og gunstigere arbeidsvilkår, normalt om bedre avlønning. I noen situasjoner vil dette kunne oppfattes som trivielt, men vi ser også eksempler på at det kan være tale om radikalt bedre tilsettingsvilkår, typisk fordi man ønsker å beholde den som er tilsatt.

Slik jeg ser det, taler de beste grunner derfor for at vi må holde fast ved at loven må forstås slik at det også her er kommunestyret som må treffe det formelle vedtaket om slik endring. Noe stort problem er dette ikke. På det praktiske plan kan slike justeringer skje ganske enkelt ved at man delegerer til formannskapet eller annet utvalg å forberede og gi innstilling om saken, slik at vedtaket om justering kan treffes helt sømløst i kommunestyret hvis justeringen er ukontroversiell».

I en tolkningsuttalelse 10.06.2024 til Sunndal kommune har departementet nå foretatt en grundig og nyansert drøftelse av problemstillingen. Utgangspunktet vil være arbeidsavtalen som ble inngått ved tilsettingen av kommunedirektøren. Denne kan bare endres av kommunestyret selv.

Det betyr, uttaler departementet, at «Kommunestyret kan [...] delegerer myndighet til å fastsette lønn og andre arbeidsvilkår, innenfor rammene kommunestyret har bestemt gjennom arbeidsavtalen og eventuelle andre vedtak».

Det betyr at «Hvorvidt fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkår anses som en endring av kommunestyrets ansettelsesvedtak som bare kan gjøres av kommunestyret, må vurderes helt konkret ut fra ordlyden i avtalen».

Avgjørende blir dermed i praksis om det er tale om endringer i lønns- og arbeidsvilkår av et slikt omfang eller innhold at det må oppfattes som en vesentlig endring av tilsetningsvilkårene. Dette fremtrer som en avgjort fornuftig tilnærming. Tvil eller uenighet om en slik endring må anses som vesentlig ut fra dette, kan avklares ved lovlighetskontroll av vedtaket, enten etter lovlighetsklage eller ved at statsforvalter tar dette opp av eget tiltak.

Vi verken har eller bør ha rettslige regler om stillingsvern og krav til arbeidsmiljø for politiske ledere

Kommunal Rapport 30.09.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan man varsle mot ordføreren eller andre folkevalgte?

SPØRSMÅL: Vi hører stadig om saker om «varsling» mot ordførere, andre folkevalgte og ledere i partier. Hva betyr dette, og hvilke rettsregler har om slike saker?

SVAR: I utgangspunktet betyr jo «varsling» bare at man gir beskjed om at man mener noe er farlig eller uheldig. Varsle kan vi alle, til den vi vil og om det vi vil.

Et juridisk begrep ble dette derimot først da vi i 2006 fikk et eget [kapittel 2A i arbeidsmiljøloven](#), om «rett til å varsle om kritikkverdige forhold», og om vern for varslere mot gjengjeldelse fordi de har varslet.

Senere har reglene om dette blitt bygget ut til et ganske omfattende regelsett som kan være krevende både å forstå og å praktisere. Vi ser nå at det også er ganske mye usikkerhet om når og hvor disse reglene gjelder. Det bærende hovedprinsippet for bestemmelsene om varslervern etter loven er fastslått i [§ 2A-1](#): «Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet». «Kritikkverdige forhold» er her forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer som det er bred tilslutning til i samfunnet, herunder «myndighetsmisbruk» og «uforsvarlig arbeidsmiljø».

Dette er problemstillinger som kan være aktuelle ikke bare for tilsatte i kommunen, men også for folkevalgte og i politiske partier.

De tre grunnleggende spørsmålene er så hvilke typer «virksomhet» som loven gjelder for, hvem som er «arbeidstaker», og hvem som «arbeidsgiver». Virkeområdet for lovens regler fremgår av at dette er en «Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.» Loven gjelder etter [§ 1-2 nr. 1](#) «for virksomhet som sysselsetter arbeidstaker, med mindre annet er uttrykkelig fastsatt i loven». Her det rimelig klart at en folkevalgt verken er «arbeidstaker» eller «arbeidsgiver» etter arbeidsmiljøloven.

Folkevalgte er definert, i [kommuneloven § 5-1](#) fjerde avsnitt, som alle medlemmer av folkevalgte organer, noe som blant annet omfatter ordfører, som blant annet er medlem av kommunestyret, og medlemmer og leder av kommuneråd under parlamentarisk styringsform. Disse er ikke «arbeidstakere» etter arbeidsmiljøloven.

Dette gjelder også ordfører og andre folkevalgte som mottar godtgjøring for sine verv, også om de har vervet som hovedbeskjeftigelse. Vervet som folkevalgt er personlig, og den folkevalgte er ikke underlagt noen form for rettslig bindende styrings- og instruksjonsmyndighet, verken fra egen partigruppe og ledelsen av denne, eller fra kommunestyret eller fra kommunedirektøren. Det betyr at folkevalgte ikke har noen rett til å varsle etter reglene i arbeidsmiljøloven. De er heller ikke rette adressat for slike varsler fra andre folkevalgte eller tilsatte i kommunen.

Adressat for varsel er etter [§ 2A-2](#) «arbeidsgiver eller representant for arbeidsgiver», og de folkevalgte er altså ikke i noe tilsetningsforhold der de har en arbeidsgiver som kan varsles eller være gjenstand for varsel.

De folkevalgtes kanal for varsling om ulovlige, uetiske eller uforsvarlige forhold i kommunen vil måtte være innspill til ansvarlige folkevalgte organer eller tilsynsmyndigheter, eller utspill i den alminnelige offentlige debatt. Varsel etter arbeidsmiljøloven må altså gjelde forhold knyttet til varslersens tilsetningsforhold; «til arbeidsgiver eller representant for arbeidsgiver». Også folkevalgte og andre som ikke er tilsatt i kommunen, kan ta initiativ hvis det foreligger rettslig eller etisk problematiske forhold, men det må da behandles som personlige eller politiske innspill til kommunens ledelse eller tilsynsmyndigheter, ikke som varsling etter arbeidsmiljøloven.

Varsel må altså her komme fra tilsatte i kommunen. Adressat for dette er i siste instans kommunedirektøren, som etter [kommuneloven § 13–1](#) første avsnitt «skal være leder av kommunens og fylkeskommunens administrasjon», og som etter siste avsnitt her selv «har det løpende personalansvaret for den enkelte». Unntak fra dette er bare varsel som helt eller delvis er rettet mot kommunedirektøren. Da vil hen være inhabil, og ansvaret for behandlingen av varslet vil ligge hos kommunestyret, som er tilsettingsmyndighet for kommunedirektøren etter første avsnitt.

Partigrupper i kommunestyret er ikke arbeidsgiver for sine medlemmer, heller ikke om de mottar godtgjøring eller andre fordeler fra gruppen. Hvis det derimot er tilsatt, og ikke bare valgt, en sekretær eller lignende for partigruppen, med definerte administrative oppgaver, vil hen kunne bli ansett som tilsatt. Men da må det være på det rene hvem som er arbeidsgiver i dette forholdet. Den som defineres som arbeidsgiver vil være adressat for varsel om ulovlige eller uforsvarlige forhold når det gjelder disse administrative funksjonene, men aldri om det politiske innhold av virksomheten. Politiske partier kan være organisert på ulike måter på det lokale plan.

Arbeidsmiljøloven vil klart nok gjelde for den tilsatte administrasjon, problemer kan oppstå først og fremst når det gjelder status og rolle til den øverste valgte ledelse; leder, nestledere og valgt sekretær. Her er det ikke naturlig å se disse vervene som tilsetningsforhold som går inn under arbeidsmiljølovens regler.

Det er tale om tillitsverv uten annen stillingsbeskyttelse enn det som følger av partiets egne regler om valg og utskifting av dem som sitter i slike verv. Det betyr at arbeidsmiljølovens regler om varslervern ikke kan brukes, og at varslers om og kritikk av arbeids- og samarbeidsforholdene for dette ledersjiktet, må behandles og vurderes etter partiets egne regler om akkurat dette.

Vi verken har eller bør ha rettslige regler om stillingsvern og krav til arbeidsmiljø for politiske ledere. Vi nøye oss med å forholde oss til etiske og politiske krav til ryddige organisatoriske forhold og troverdige beslutninger. Her er det lite rom for advokater og dommere.

Ikke adgang til å etablere en skjermet Teams-gruppe som arena for testing av «prøveballonger»

Kommunal Rapport 02.09 2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Når kan partiene i komiteene i fylkestinget publisere sine forslag i Teams, og når blir de offentlige?

SPØRSMÅL: Etter at møte i vårt fylkesting er satt, avholdes en serie av komitémøter der fremsatte forslag behandles. For at forslagene så raskt som mulig skal gjøres tilgjengelig for representantene, har administrasjonen opprettet en lukket gruppe i Microsoft Teams der partiene kan legge disse inn i kanalen til den aktuelle komiteen. Det gjør det bla. lettere for de små partiene å levere forslag til komiteer de ikke har medlem i.

Møtesekretær henter forslagene her og publiserer disse i møteportalen til vedkommende komité, slik at forslagene er tilgjengelige når komitémøtet starter. Denne møteportalen er bare tilgjengelig for de folkevalgte og utvalgte medlemmer av administrasjonen.

De fremsatte forslagene gjøres tilgjengelig for allmennheten først når vedtaket fra komiteen er gjort og saksprotokoll publiseres på hjemmesiden til fylkeskommunen.

Spørsmålet er: Kan partiene starte med å publisere sine forslag i Teams allerede ved åpning av fylkestinget klokka 09:00 første dag, eller må de vente til første komitémøte settes for at vi skal møte følge loven?

SVAR: Fylkestingskomiteer er folkevalgte organer opprettet av fylkestinget etter bestemmelse i [kommuneloven § 5–9](#). Komiteene kan ikke gis vedtaksmyndighet, men fungerer «som saksforberedende organer for ... fylkestinget».

Etter [kommuneloven § 11–3](#) skal komiteene holde sine møter på grunnlag av en innkalling som «sendes til organets medlemmer med rimelig varsel» og som «skal inneholde en liste over de sakene som skal behandles, og dokumentene i sakene». Forslag som sendes inn i forkant av møtet, må etter min mening oppfattes som dokumenter til komiteens saksbehandling, uavhengig om de er innsendt fra medlem av komiteen eller andre. Det samme gjelder forslag og dokumenter som blir sendt inn etter innkalling er gått ut. De kan da etter [offentleglova § 16](#) første avsnitt, bokstav a, ikke unntas fra offentlig innsyn, og skal være offentlige fra de er gjort tilgjengelige for medlemmene av komiteen.

Det er ikke adgang til å etablere en skjermet «Teams-gruppe» som arena for testing av prøveballonger eller som forhåndsorientering, evt. også til utveksling av reaksjoner og meninger medlemmene imellom. Kommuneloven og offentliglova bygger på et prinsipp om åpenhet og gjennomsiktighet på alle trinn i saksbehandlingen i folkevalgte organer, og grunnlaget for denne, og det skal ikke kunne omgås ved slike konstruksjoner, selv om motivene for dette kan være de beste.

Alt dette er forberedende saksbehandling til møte i komiteen. Forberedende saksbehandling er administrasjonens ansvar. Forslagene kan holdes i administrasjonen, men bare til de sendes ut til komitémedlemmene. Saksbehandlingen i en komité starter først når møte er satt i denne. Forslag til vedtak i saker som skal behandles der, skal bare behandles og voteres over hvis og når de er formelt fremsatt i møtet av et av medlemmene.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

67/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/513 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Fosterhjemsbarn får for dårlig oppfølging

Halvparten av kommunene ikke klare for demens-dobling

KS-rapport - Folkevalgte kan ikke nok om økonomistyring

Pressens offentlighetsutvalg har undersøkt bruken av politikerportaler i norske kommuner

SINTEF med nye råd for utforming av grunnskoler

Etikkdebatter må bli det normale

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som referatsaker:

1. Barnevernet følger ikke godt nok opp barn som bor i fosterhjem etter omsorgsovertakelse, ifølge Helsetilsynet. Det er funnet lovbrudd i sju av ti tilsynssaker.
2. Halvparten av kommunene sier de ikke er forberedt på den varslede doblingen av demenspasienter de neste årene.
3. Den politiske opplæringen i kommunal økonomistyring burde vært bedre, mener folkevalgte.
4. Hva skjer med den grunnlovsfestede åpenheten når lokalpolitikken flytter inn i digitale løsninger?
5. Skolebygg bør være for alle generasjoner. Slik kan de bli del av en bærekraftig stedsutvikling. Dette er budskapene i SINTEFs råd for nye skolebygg
6. Tillit til lokaldemokratiet bygges ikke minst på åpenhet og gode vurderinger om habilitet.

Fosterhjemsbarn får for dårlig oppfølging – fant lovbrudd i sju av ti saker

Kommunal Rapport 17.09.2024

Barnevernet følger ikke godt nok opp barn som bor i fosterhjem etter omsorgsovertakelse, ifølge Helsetilsynet. Det er funnet lovbrudd i sju av ti tilsynssaker.

Oppfølgingsarbeidet har riktignok bedret seg siden Helsetilsynet gjennomførte landsomfattende tilsyn for ti år siden.

Barnevernstjenesten besøker i hovedsak fosterhjemmene, og barna blir snakket med.

– Likevel er vi bekymret. Statsforvalterne har funnet omfattende svikt i dette tilsynet, sier direktør Sjur Lehmann i Helsetilsynet.

For dårlig planlegging og manglende dokumentasjon

Det skorter på systematisk og helhetlig oppfølging, er hovedfunnet i rapporten som tar for seg den siste runden med landsomfattende tilsyn.

Det kan dreie seg om:

- Mangler når man planlegger oppfølging.
- At det ikke hentes inn tilstrekkelig informasjon om barnets behov
- Dokumentasjon av barnevernsfaglige vurderinger er ikke god nok.
- Dokumentasjon om hvordan barnets stemme kommer fram og blir vektet er heller ikke tilstrekkelig.

Når det svikter i én fase i oppfølgingen, kan man fort risikere at det påvirker en annen fase og at det ikke blir sammenheng i arbeidet, påpekes det i rapporten.

Mangelfull styring, ledelse og internkontroll er også gjennomgående funn.

Risikerer at det glipper

Helsetilsynet er særlig urolig for at det mangler dokumentasjon i hele prosessen. Det gjør det krevende å se hva barnevernet har gjort og ikke gjort overfor barnet.

I en tjeneste med høy utskifting og sykmeldinger gir det risiko for at informasjon glipper, skriver Helsetilsynet.

Funnene er alvorlige, istemmer barne- og familieminister Kjersti Toppe (Sp). Hun deler særlig bekymringen over at det ofte mangler dokumentasjon.

Tilsynet viser at styring og ledelse må forsterkes, noe jeg er enig i, sier hun til NTB.

Toppe viser til at regjeringen har utviklet flere tiltak som skal styrke kompetansen både i kommunene og i barnevernet. Tiltak i fosterhjemsmeldingen, som ble lagt fram før sommeren, vil tydeliggjøre rammer og oppfølging for fosterhjemsfamilier, mener hun. I tillegg vil den nye barnevernsloven stille også økte krav til dokumentasjon.

Ber kommunene følge bedre med

Helsetilsynet kommer nå med flere tilrådinger i sin rapport:

- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet må sørge for at veileder om oppfølging i fosterhjem blir godt kjent i kommunene. Veilederen må oppdateres og bli tydeligere.
- Kommunene må sørge for forsvarlig dokumentasjon av alle deler av arbeidsprosessen.
- De bør ta i bruk digitale systemer utviklet gjennom Digibarnevern.

- Kommunene må forbedre styring og ledelse i oppfølgingsarbeidet. De må følge med på at tiltakene de har satt i verk, har ønsket effekt.

De siste årene er det identifisert flere utfordringer knyttet til manglende eller utilstrekkelig oppfølging av fosterbarn og fosterforeldre, påpeker Helsetilsynet. De er bekymret for at manglende oppfølging kan føre til at barn ikke får rett hjelp til rett tid, og at barna må flytte.

Toppe vil gjøre mer for å hindre at ansatte slutter

Toppe mener tiltak som allerede er satt i verk, vil ha positiv effekt. Neste år kommer det også et forsøksprosjekt med å veilede utvalgte kommuner.

Formålet er å øke kvaliteten ved å redusere turnover i barnevernet. Jeg har stor tro på tiltak som gjør at erfarne ansatte blir værende i jobben, sier hun til NTB.

Toppe retter samtidig en utfordring til kommunene om å sette barnevernet på dagsordenen, ta ansvar og sørge for forbedringer.

Tilsynet må føre til læring. Kommunene må nå sikre god styring og ledelse av barnevernet sitt, med god internkontroll og dokumentasjon i alle prosedyrer knyttet til oppfølging av sårbare barn i fosterhjem, sier hun.

Rapporten er basert på tilsyn statsforvalterne gjorde av 52 barnevernstjenester i perioden 2022–2023.

Les rapporten [her](#)

Halvparten av kommunene ikke klare for demens-dobling

Kommunal Rapport 16.09.2024

Halvparten av kommunene sier de ikke er forberedt på den varslede doblingen av demenspasienter de neste årene. De pårørende må trå til stadig mer.

Sentio har spurt politisk og administrativ ledelse i 317 norske kommuner om de er forberedt på den ventede økningen i demenspasienter i årene som kommer. I dag er det rundt 100.000 som har demenssykdom, men dette vil trolig doble seg i løpet av de neste to tiårene fordi andelen eldre øker kraftig.

49 prosent av kommunene svarte at de ikke er godt nok forberedt, mens 48 prosent mener de er det. Kun 4 prosent svarte at de ikke vet eller ikke har en mening om saken. En tilsvarende undersøkelse i 2022 viste omtrent de samme tallene.

Undersøkelsen er gjort på vegne av Nasjonalforeningen for folkehelsen. Fagsjef Tone Poulsson Torgersen i foreningen mener kommunene må ta større grep for å systematisere innsatsen rundt demenspasienter, ikke minst slik at pårørende kan få bedre støtte og avlastning.

Press på pårørende

Det er kritisk at kommunene handler nå for å ruste seg bedre. Demenssyke og deres pårørende kan ikke vente lenger, sier hun.

Undersøkelsen avdekker at innsatsen fra familie og andre nære kommer til å bety stadig mer i demensomsorgen. Hele 86 prosent av kommunene oppgir at de forventer mer innsats fra pårørende i fremtiden. Dette er en økning på 9 prosentpoeng fra 2022.

Det er de minste kommunene som sliter mest med å gi fullverdige tjenester uten hjelp fra pårørende. Torgersen mener det er alvorlig at kommunene i så stor grad støtter seg på at pårørende skal bidra med omfattende pleie.

Mange sliter seg allerede ut og blir selv syke. Pårørendeinnsatsen er nesten like stor som den offentlige, og mange er på vakt hele døgnet, hele året. Dette er ikke bærekraftig, sier hun.

Verst i nord

Resultatene viser klare regionale forskjeller. Mens 55 prosent av kommunene på Vestlandet føler seg rustet til å håndtere økningen, er det kun 36 prosent av kommunene i Nord-Norge som deler denne oppfatningen.

Mindre kommuner ser ut til å ha større tro på egne evner til å håndtere situasjonen enn større kommuner. Blant kommuner med under 2.000 innbyggere mener 57 prosent de er godt forberedt, mens 42 prosent av dem med over 20.000 innbyggere sier det samme. Det er bekymringsfullt at så mange kommuner, spesielt i nord, oppgir at de ikke er forberedt, sier Arve Østgaard, en av prosjektlederne bak undersøkelsen.

Vi vet at demens rammer stadig flere, og kommunene må settes i stand til å tilby tilstrekkelige tjenester – uten at pårørende blir overbelastet, sier han.

Må bli valgkampsak

Fagsjef Tone Poulsson Torgersen peker på at mange mennesker med demens får god omsorg, men at det allerede i dag er mange som ikke får den hjelpen de trenger.

Ofte må pårørende være den som finner fram i systemet, finner de riktige fagfolkene og informasjonen, samtidig som de gir omsorg og kjærlighet i hverdagen.

Det til tross for at alle demenspasienter har krav på en koordinator.

Dette er et politisk ansvar i den enkelte kommune, og et politisk ansvar nasjonalt. Vi forventer at disse utfordringene vil prege valgkampen neste år, sier hun.

317 av 356 kommuner er spurt i undersøkelsen. Feilmarginen er på 3,3 – 5,5 prosentpoeng.

Når man bryter ned til mindre grupper, for eksempel landsdel, blir feilmarginen større.

KS-rapport: Folkevalgte kan ikke nok om økonomistyring

Kommunal Rapport 11.09.2024

Den politiske opplæringen i kommunal økonomistyring burde vært bedre, mener folkevalgte.

Det kommer fram i en undersøkelse som Telemarksforsking har gjort for KS FoU.

Fakta om undersøkelsen

- Rapporten baserer seg på en spørreundersøkelse til kommunestyrerepresentanter og kommunedirektører i 125 av landets 357 kommuner.
- I etterkant av spørreundersøkelsen er det gjennomført intervjuer i seks utvalgte casekommuner.
- Prosjektet er gjennomført i perioden mars til juli 2024.
- Funnene skal brukes videreutviklingen av KS Folkevalgtprogram.

Hele 80 prosent av kommunestyrerepresentantene i undersøkelsen ser behov for bedre opplæring knyttet til budsjett- og økonomiplanprosesser.

«Dersom opplæringen ikke er tilfredsstillende, og forståelsen for den kommunale økonomistyringen er for dårlig, svekker dette forutsetningene for god politisk styring og politisk eierskap til budsjettprosessene», skriver Telemarksforsking i rapporten.

Det konkluderes med at det er behov for å styrke opplæringen.

Formålet med undersøkelsen har vært å se nærmere på hvordan budsjettprosesser kan legges opp for å sikre bred deltakelse, bedre eierskap og engasjement, og større lokalpolitisk handlingsrom og innflytelse.

Tidligere involvering

Undersøkelsen viser samtidig at flertallet blant kommunestyrerepresentantene (64 prosent) mener at det hadde vært en fordel om politikerne hadde hatt en sterkere styring med budsjettprosessene.

Kommunedirektørene på sin side er ikke like enig i at det hadde vært en fordel om politikerne hadde hatt sterkere styring med budsjettprosessen.

10 råd for gode budsjettprosesser

Kilde: Telemarksforsking

1. Sørg for tidlig medvirkning i prosessen
2. Utarbeid et årshjul for politisk behandling av budsjett- og økonomisaker
3. Sørg for en tydelig avklaring av hva som er administrasjonenes og politikernes roller og oppgaver, og hvordan man ønsker at samhandlingen skal foregå
4. Avklar hvordan økonomisk rammestyring skal foregå politisk, og hva slags rapporteringsrutiner man skal ha for å følge opp budsjettet gjennom året
5. Sørg for oppdaterte kommunale planer, og synliggjør hvordan årsbudsjettet understøtter viktige føringer i kommunens planverk
6. Arranger en dialogkonferanse innen utgangen av april for å skape en omforent forståelse av kommunens utfordringsbilde.
7. Kombiner gjerne dialogkonferanse med folkevalgtopplæring om et relevant tema
8. Arranger en rammekonferanse i juni i etterkant av at kommuneproposisjonen og revidert statsbudsjett er lagt fram
9. Avklar budsjettrelaterte saker med formannskapet ut over høsten i forkant av at kommunedirektøren offentliggjør og legger fram sitt salderte budsjett.

10. Kommunens administrasjon bør stille kompetanse og ressurser til rådighet for å gi faglig støtte i partigruppenes behandling av kommunedirektørens budsjettforslag

På spørsmål om hva som ville vært viktige tiltak for å styrke den politiske styringen og eierskapet til budsjettprosessen, trekker imidlertid både folkevalgte og kommunedirektørene fram tidligere involvering og bedre og tettere samspill mellom politikk og administrasjon.

Også Telemarksforsking trekker fram viktigheten av tidligere involvering, da dette vil gi gode prosesser og skape felles virkelighetsforståelse.

«Dette vil igjen være nødvendig for at politikerne skal kunne gjøre prioriteringer og fatte vedtak som gir gode føringer for administrasjonens arbeid», står det i rapporten.

Behov for avklaringer

Ifølge undersøkelsen er kommunedirektørene samlet sett noe mer positive i sine vurderinger av budsjett- og økonomiplanprosessene enn kommunestyrerepresentantene.

«Det indikerer at det kan være behov for bedre avklaringer mellom administrasjon og politikk når det gjelder forventninger til budsjettprosesser, hvordan disse skal foregå, og hvordan samhandlingen mellom politikk og administrasjon skal være», oppfordrer Telemarksforsking.

I alt svarer 40 prosent av de folkevalgte at de ikke har god anledning til å legge føringer for arbeidet med årsbudsjettet i sin kommune.

En tålmodighetsprøve

Tidligere kommunedirektør i Kongsberg og Ringerike, Wencke Grinderud, er ikke i tvil om at et godt samarbeid mellom administrasjon og politikere er avgjørende for å få til gode budsjettprosesser.

– Det er politikerne som bestemmer. For at de skal kunne ta gode beslutninger er det nødvendig med mest mulig fakta, god dialog og samhandling, sier Grinderud.

Selv har hun god erfaring med å invitere politikere til dialog, gjerne tidlig i prosessen.

De fleste kommuner er allerede i full gang med å legge budsjett- og økonomiplaner for de neste årene. Noen steder har kanskje kommunedirektøren lenge viftet med rødt flagg, uten at kommunestyrene har vedtatt store nok omstillinger og kutt.

– Det kan selvsagt noen ganger være en tålmodighetsprøve. Men selv om vi kunne ønske oss et rådmannsvelde av og til, så tror jeg nok at de fleste er glade for at vi har et lokaldemokrati som fungerer. Det gir de beste løsningene for innbyggerne.

Hun registrerer at mange kommuner sliter økonomisk.

– Jeg har stor tro på politikere og administrasjoner i Kommune-Norge vil komme seg gjennom de utfordringene de står overfor, sier Grinderud.

Kreativ konsensuskultur

Ordfører Frode Fjeldsbø (Ap) i Gjesdal er opptatt av å legge til rette for det han kaller «en kreativ konsensuskultur og bredt flertall som kan overleve valg», gjerne også når det gjelder budsjettprosesser.

– Men det er selvsagt ikke like enkelt, innrømmer han.

Fjeldsbø har vært ordfører i Gjesdal siden 2013. Under budsjettbehandlingene i fjor ble alle partiene invitert til å legge fram et felles budsjettforslag. Både KrF og Frp ble med på

budsjettforslaget til samarbeidspartiene Ap, Sp og Høyre, mens SV og Industri- og næringspartiet (INP), med sine til sammen tre representanter, valgte å legge fram egne forslag.

Lek og alvor

I høst inviteres politikerne til møter og seminarer som den del av forberedelsene til budsjettarbeidet.

– Jeg synes det er viktig å «leke» litt. Prøve å legge partiinnstillinger til side og heller få til diskusjon og kreative løsninger som man ikke blir slått i hodet med senere.

For å få til dette trekker ordføreren fram nødvendigheten av dyp respekt mellom politikere og administrasjon.

– Det er nøkkelen for å få til kreativ uenighet. Vi omtaler hverandres roller med respekt og spiller hverandre gode. Det er ingen raljering og lettvent kritikk av kommunedirektør og forslag, sier Fjeldsbø.

Andre funn i undersøkelsen:

- Folkevalgte som er involvert i budsjettprosessen i første og andre kvartal, er mer fornøyd enn de som blir involvert senere.
- Tilfredsheten med budsjettprosessene er stor i de kommunene hvor kommunestyrerepresentantene opplever at kommuneplanen gir gode føringer for arbeidet med både økonomiplan og årsbudsjett.
- De som er mest fornøyd med hvordan budsjettprosessene gjennomføres, er også mest fornøyd med det politiske samarbeidsklimaet og trives best. De føler også at de i større grad er med å påvirke utviklingen av tjenestetilbudet, er mest fornøyd med utviklingen av tilbudet i kommunen, og de føler i større grad at de har god innflytelse på samfunnsutviklingen.
- Mye tyder på at gode budsjettprosesser gir grunnlag for bedre økonomisk styring av kommunen, større sannsynlighet for bedre økonomisk resultat og at man dermed også har lettere for å skape et økonomisk handlingsrom.

Les rapporten [her](#).

Pressens offentlighetsutvalg har undersøkt bruken av politikerportaler i norske kommuner

Forum for kontroll og tilsyn (FKT) 27.09.2024

Hva skjer med den grunnlovsfestede åpenheten når lokalpolitikken flytter inn i digitale løsninger?

Det har Pressens offentlighetsutvalg undersøkt og beskrevet i rapporten [«Digitale møteportaler i norske kommuner»](#)

Rapporten tar for seg bruken av politikerportaler som benyttes i forbindelse med møter i kommunestyrer og kommunale utvalg.

Bakgrunnen er Sivilombudets to uttalelser om Larvik kommunes bruk av politikerportalen de kalte «Bobla» – et digitalt verktøy som ble brukt i forbindelse med politiske møter i kommunen, hvor politikerne kunne fremme forslag og kommunisere i forkant av møtene. Problemet var at «Bobla» var lukket. Politikerne viste til forslag og kommunikasjon i «Bobla», og de som fulgte møtene, skjønnte ingenting. Saksbehandling som skulle skjedd i et åpent møte, hadde flyttet inn i et lukket digitalt rom.

Sivilombudet konkluderte at det normalt skal være innsyn i forslag og kommunikasjon i portalene som er tilgjengelig for alle utvalgets medlemmer.

Undersøkelsen til Pressens offentlighetsutvalg (POU) viser at:

- Minst 156 norske kommuner bruker slike møteportaler. Om de brukes, og hvordan de brukes, varierer stort.
- 81 norske kommuner bruker portalene på en måte som er i tråd med offentlighetsprinsippet.
- 52 norske kommuner bruker portalene på en måte som POU mener er i strid med offentlighetsprinsippet.
- 56 av kommunene opplyser at årsaken til at de ikke er mer åpne, er tekniske begrensninger i løsningen.
- 7 kommuner har funnet kompromisser som sikrer åpenhet, selv om de tekniske løsningene begrenser dem.
- 7 kommuner mener det ikke bør være innsyn i det som foregår i portalene.
- Fra 16 av kommunene har POU for lite informasjon til å kunne vite om bruken er i tråd med eller strid med offentlighetsprinsippet.

I rapporten presiserer POU: Forslag kan legges inn i en møteportal i forkant av et møte i et offentlig organ, uten at det strider med offentlighetsprinsippet. Kommunene må bare sørge for at allmennheten også får mulighet til å sette seg inn i dem så fort de er tilgjengelige for politikerne i utvalget.

SINTEF med nye råd for utforming av grunnskoler

Juni 2024

Skolebygg bør være for alle generasjoner. Slik kan de bli del av en bærekraftig stedsutvikling. Dette er budskapene i SINTEFs råd for nye skolebygg.

Rådene skal sikre at skoleanlegg planlegges og bygges til beste for lokalmiljøet.

Grunnskoler er viktige offentlige institusjoner og et skoleanlegg bør utgjøre kjernen i lokalmiljøet, hvor alle kan delta. Anleggene har en viktig rolle i bærekraftig stedsutvikling, og for å nå målet om et inkluderende, tilgjengelig og levende lokalmiljø.

Skoleanlegget bør også kunne brukes utenfor skolens åpningstid.

Ved plassering av skoler bør kommunen prioritere sentrumsutvikling. De bør undersøke hva skolen og tilhørende anlegg som flerbrukshall og svømmehall kan tilføre et sted, og hvordan det kan skapes sambruk med andre offentlige og private funksjoner i tettsteds- og byutvikling. Det sier arkitekt og seniorrådgiver Luise Schlunk i SINTEF.

Man bør også legge til rette for trygge gang- og sykkelforbindelser for elevene, understreker hun.

Funksjoner og arealer

SINTEF har nå publisert to nye anvisninger.

Byggforskserien 342.205 Grunnskoler - Planlegging og utforming beskriver overordnede hensyn ved planlegging og utforming av grunnskoler, 1.–10. klasse.

Den omhandler blant annet stedsutvikling, identitet og sambruk, planlegging og programmering, plassering på tomt, trafikksikkerhet og parkering, samt materialer og innredning.

Byggforskserien 342.207 Grunnskoler -Funksjoner og arealer beskriver ulike arealer i grunnskolen og hvordan de kan plasseres i forhold til hverandre, blant annet:

- Fellesarealer og spesialutstyrte læringsarealer, som er den mest offentlige sonen. Arealene kan også brukes av lokalsamfunnet og brukere utenfra.
- Det generelle læringsarealet (elevenes hjemmeområde), som er en mindre offentlig sone og består av klasserom, grupperom, torg og garderober.
- Administrasjon og lærerarbeidsplasser

– I tidlig fase av prosjektet er det viktig å bli enige om samspillet mellom skolens ulike arealer og hvilke funksjoner som bør plasseres nær hverandre og atskilt fra hverandre. Det er ikke mulig å oppnå nærhet mellom alle funksjoner, og man må bestemme hva som er viktigst i hvert enkelt prosjekt, sier Schlunk.

Begge anvisninger bør leses sammen.

Skolen som sosial arena

Samlokalisering og sambruk av skolens arealer med andre brukere kan skape en sosial arena der mennesker i alle aldre opplever et stimulerende fellesskap og blir kjent med hverandre. Derfor bør anlegget legge til rette for uformelle møter mellom barn og voksne. Hvert skoleprosjekt bør vurderes med hensyn til sambruk og samlokalisering med andre funksjoner. Det kan gi bedre ressursutnyttelse for flere virksomheter. For at samarbeidet skal lykkes, er det viktig med god planlegging og klare avtaler mellom skolen og eksterne brukere, sier Schlunk.

Tidlig i prosjektet bør man kartlegge omfanget av rom som skal benyttes av kulturskolen, korps og andre brukere, samt hvilke akustiske tiltak som er nødvendig i disse rommene. Konkrete behov når det gjelder antall lagerrom, størrelser og plassering avklares i planleggingsfasen i dialog med representanter for nærmiljø, kultur og idrett.

Viktig brukermedvirkning

I starten av et skoleprosjekt bør det også avklares hvem som skal være med i en brukermedvirkningsprosess.

I arbeidet med programmering av arealer og funksjonsbehov er det viktig å få fram kunnskap, behov og vurderinger om utformingen fra skolens ulike brukergrupper, sier Schlunk.

Les Byggforskserien 342.205 Grunnskoler – Planlegging og utforming [her](#)

Les Byggforskserien 342.207 grunnskoler – Funksjoner og arealer [her](#)

Etikkdebatter må bli det normale

Kommunal Rapport 12.09.2024

Tillit til lokaldemokratiet bygges ikke minst på åpenhet og gode vurderinger om habilitet.

Etikkutvalget har en viktig jobb med å hjelpe og inspirere lokalpolitikere og kommunale medarbeidere til å bygge og beholde folks tillit. Og det trengs. Flere innledere på konferansen ropte varsku med henvisning til Innbyggerundersøkelsen 2024 fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ).

Den viser at tilliten til institusjoner og politikere har gått ned. Om lag seks av ti innbyggere tror at det foregår ulike former for korrupsjon i staten.

Tilsvarende tall for kommunene er fem av ti. Det er en klar økning fra 2021. Ifølge undersøkelsen tror flere innbyggere enn før at familie og venner favoriseres i både statlig og kommunal saksbehandling. Fra 2021 til 2023 har dette økt fra fem til seks av ti innbyggere.

Kommunen er førstelinjen i kampen mot økonomisk kriminalitet.

Tilfredsheten med statlige og kommunale tjenester har vært høy over tid, men har gått ned siden 2017. Endringene er ikke store, men tilfredsheten i 2023 er på det laveste nivået siden undersøkelsen ble gjennomført for første gang i 2010.

Utviklingen bør bekymre. Samtidig er det en mulighet for den enkelte kommune og fylkeskommune til å gjøre opp status for egen virksomhet. Hva gjøres for å forebygge korrupsjon, praktisere habilitetsregler og vise innbyggerne at kommunen og de folkevalgte er deres tillit verdig? Hvilke tiltak er det aktuelt å iverksette det kommende året?

At Norge rangeres som ett av verdens minst korrupte land, er ingen unnskyldning for ikke å arbeide med disse spørsmålene. Guro Slettemark, leder av Transparency International Norge, mener det er naivt å tro at forhold som ble avslørt i TV-serien Den sorte svane ikke finnes i norske kommuner. Hun oppfordrer kommunene til større årvåkenhet. De er, ifølge henne, førstelinjen i kampen mot økonomisk kriminalitet.

KS-leder Gunn Marit Helgesen minnet på konferansen om at etiske refleksjoner må løftes kontinuerlig. Konkrete handlinger setter gjerne spor i oppfatningene blant innbyggerne.

Derfor er praksisen i hver kommune og blant alle folkevalgte så viktig.

Det er også viljen til å erkjenne hvordan ulike situasjoner og atferd oppfattes. Dette har selvsagt betydning for hvordan innbyggerne oppfatter lokalpolitikere og kommunen.

Det har vært sagt før, men må gjentas og gjentas. Innbyggernes tillit til politikere og kommunen er avgjørende for at lokaldemokratiet skal være en troverdig myndighetsutøver og utvikler av lokalsamfunnet.

Les Innbyggerundersøkelsen 2024 [her](#)

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

68/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/513 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak.

Eksempel på tema som kan tas opp:

- Deltagelse på kurs/konferanse
- Endring av møtedato e.l.
- Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte.

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

21.10.2024

Saknr

69/24

Saksbehandler Eva J. Bekkavik**Arkivkode** FE-033, TI-&17**Arkivsaknr** 24/513 - 4**Forslag til vedtak**

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 21.10.2024, godkjennes.